

9. ŘÍJNA 2020

JAKO KAŽDÝ PÁTEK JSEM PRO VÁS PŘIPRAVIL STRUČNÝ PŘEHLED ZPRÁV
Z ČESKÝCH LITERÁRNÍCH LUHŮ A HÁJŮ:

Letos 7. října uplynulo 60 let od chvíle, kdy zemřel velký český básník **Jan Zahradníček**. Jeho tvorbu a osobnost připomněli ve vltavském [Večeru na téma](#), sestaveném z knih Josefa Vojvodíka a Jana Wiendla Poezie a skutečnost existence a Čtení o básníkovi z let 1930–1960. A v [podcastu Miloše Doležala](#) na básníka vzpomínali jeho žena, přátelé i spoluvězni z komunistického kriminálu.

Literární časopis Tvar organizuje třetím rokem **čtenářskou anketu Tvárnice**, z níž vzejde Kritik roku, který pak vybírá dílo roku. Ovšem jen do té doby, než se onen kritik odmítne ujmout své přidělené role. Kde hledat nové formáty literární kritiky, když ty dosavadní selhávají? Hosty [Akcentu s Petrem Šourkem](#) byli kritik roku 2019 Jan M. Heller, literární historik Jiří Flaišman a překladatel a nakladatelský redaktor Petr Onufer, který cenu Tvárnice odmítl.

„**Cena Tvárnice** vyvolává, zdá se, u části české literární obce jakési břicha bolení, jehož mediálním projevům přihlížím už nějaký čas se smíšenými pocity, v nichž převládá údiv. Čím a proč celá záležitost tolik provokuje a probouzí v tolika lidech potřebu hlasitého a kritického vymezování se?“ napsala v Tvaru 16/2020 [Magdalena Křížová](#). Celé kauze, její prezentaci ve zmíněném vltavském Akcentu a následným diskuzím na sociálních sítích se pak ve stejném čísle věnuje text podepsaný redakcí Tvaru.

Držitelkou prestižní **Nobelovy ceny za literaturu** pro rok 2020 se stala sedmasedmdesátiletá americká básnička a esejistka [Louise Glücková](#). Získala ji za „nezaměnitelný básnický hlas, který s prostou krásou zobecňuje individuální existenci“ a za díla inspirovaná vlastními

prožitky z dětství, rodinnými vztahy i klasickou literaturou. O její tvorbě na Vltavě hovořily Mariana Machová, Tereza Marková (dříve Vlášková) či Hana Ulmanová.

*

Nigerijský spisovatel a dramatik [Wole Soyinka](#) ve čtvrtek 8. října v pražském Anežském klášteře zahájil 30. ročník mezinárodního **Festivalu spisovatelů Praha**.

[Cenu Otokara Fischera](#) za nejlepší německy psanou (germano)bohemistickou práci obdrží **Neil Stewart** za knihu Bohemiens im böhmischen Blätterwald. Die Zeitschrift „Moderní revue“ und die Prager Moderne. Ocenění za nejlepší česky psanou germanobohemistickou práci pak získali autoři katalogu k výstavě věnované malíři Paulu Gebauerovi, **Ivo Habán a Anna Habánová**. A germanistovi a překladateli **Jiřímu Stromšíkovi** byla přirknuta zvláštní nehonoranová a letos poprvé udělená cena poroty za vydání germanobohemistických studií Kurta Krolopa s názvem Studie o německé literatuře.

Albatros Media nabízí za [knižní divizi Mladé fronty](#) 35 milionů Kč, podmínkou je odkup do konce října. „Knižní trh funguje tak, že výrazná část jeho hodnoty je tvořena ve vánoční sezóně. Naše nabídka je postavena na tom, že hodnotu vytvořenou knižní divizí Mladé fronty ve vánoční sezóně 2020 již bude realizovat kupující,“ vysvětluje zájemce.

Letošní [30. Podzimní knižní veletrh](#) v Havlíčkově Brodě se nakonec **konat nebude**, protože usnesení vlády ČR číslo 996 z 8. října 2020 v bodě 2 výslovně zakazuje konání veletrhů až do 25. října (veletrh se měl konat 23. až 24. 10.). Vyjde alespoň kniha **Země skrytých úsměvů** obsahující třicet povídek autorek a autorů, kteří na veletrhu v různých letech četli, a texty trojice 3 již nežijících autorů. Kniha stojí 349 Kč, ale od 23. do 31. října si ji lidé budou moct koupit za veletržní cenu 269 Kč v Havlíčkově Brodě: buď v Knihkupectví Petrkov na Havlíčkově náměstí, nebo v Kavárně Hejkal v Dolní ulici.

[České knihovny](#) kvůli **koronaviru** omezily hlavně přímý kontakt zaměstnanců se čtenáři, například pomocí plexiskel či samoobslužného systému. Knihy do karantény putují jen výjimečně, pracovníci však dbají na přísnou hygienu a rozestupy. Část poboček Městské knihovny v Praze má také kratší otvírací dobu.

České literární centrum, sekce Moravské zemské knihovny, podepsalo v roce 2019 memorandum o dlouhodobé spolupráci s [mezinárodním festivalem komiksu Lakes](#), který se koná každoročně v říjnu v anglickém městě Kendal. V memorandu se obě strany dohodly na pořádání výměnných rezidenčních pobytů pro české a britské tvůrce přinejmenším po dobu tří let, tedy v letech 2019 až 2021. Vyústěním úzké spolupráce mezi ČLC a organizátory festivalu Lakes bude hostování ČR v Kendalu v roce 2021, odložené o rok kvůli pandemii Covid-19.

*

„Česká republika je **čtenářskou velmocí**. Máme nejvíc veřejných knihoven. Čtenářů a čtenářek je v populaci skoro osmdesát procent, z toho většinu tvoří ženy. Jejich poměr mezi těmi, kdo knihy v digitálním světě reflektují, je ještě významnější. Knihy jsou součástí naší sebe prezentace coby lidí, kterým není lhostejný svět. Axiomem knižní sféry je, že knihy posilují slovní zásobu, kritické myšlení i empatii. Zároveň ale máme v roce 2020 co do oceněných kompletně mužskou Magnesii Literu a ani na jiných frontách to nevypadá, že nás před **chybějící diverzitou**, nedostatkem solidarity nebo před selháváním demokracie zachrání právě ušlechtilý a kultivující dopad čtení,“ píše v Hostu 8/2020 [Barbora Votavová](#).

„Komerční úspěch je **jiná kategorie než literární kvalita**. Kdo se pohybuje mezi ‚malými‘ literaturami, musí počítat s tím, že šance na bestseller (a příslušný finanční efekt) je mizivá. Znamená to, že naše snažení nemá cenu?“ píše ve své iLiGlose [Magda de Bruin Hübllová](#).

Po vynucené pauze se seriál [Dominika Melichara](#) o okolnostech čtenářství v naší zemi přehouppl do své druhé poloviny a protentokrát se usadil v letech, která ještě dnes mnohým spoluobčanům nahánějí husí kůži, v **letech padesátých**.

*

Typokniha je příručka určena studentům i laikům a navazuje na úspěšnou publikaci Praktická typografie. Jakou technickou nebo profesní revoluci přinese úprava textů pro elektronické nosiče? Jak došlo k tomu, že se z Česka stala písmařská velmoc? A co znamená překvapník? Hosty [Akcentu s Petrem Šrámkem](#) jsou zakládající členové české Unie grafického designu Jakub Krč a Filip Blažek, autor Typoknihy.

Užitečné s příjemným aneb knihy o poruchách spánku, očkování či mikrobiologii a desky Vladimíra Mertvy, knížky Jana Buriana anebo knižní rozhovor s hudebním kritikem Jiřím Černým. To je nabídka **nakladatelství Galén**, které pod vedením [Lubomíra Houdka](#) už patnáct let vydává zdravotnickou literaturu i hudební nosiče. Do Vizitky ho pozval Ondřeje Cihlář.

„Jako zahraniční zpravodaj České televize ve Francii byl v době atentátu v redakci Charlie Hebdo v televizních Událostech každý den. A já jsem tehdy zrovna četl vynikající výbor Bílé předání, který o pár let dřív připravil z francouzského básníka Guyho Viarra. Od té doby jsem s tímto dvojčlenným Petrem Zavadilem chtěl udělat rozhovor. Došlo k tomu až letos na sklonku srpna v kavárně Slavia v předvečer Magnesie Litery, na niž byl Petr Zavadil **nominovaný za překlad Madony zabijáků** Kolumbijce Fernanda Valleja.“ Rozhovor s [Petrem Zavadilem](#) připravil pro časopis Host 8/2020 Jan Němec.

O svém **životě mezi knihami** a vlastních čtenářských zážitcích hovořil na Vltavě literární kritik, publicista a fotograf [Josef Chuchma](#).

Ve stínu českých nakladatelství vydávajících tzv. vážnou literaturu stojí nakladatelé orientovaní na žánrovou četbu, jako jsou detektivky, sci-fi či fantasy. K nim patří i **Mystery**

Press tvořené zejména dvěma muži – nakladatelem Liborem Marchlíkem a spolumajitelem a šéfredaktorem Tomášem Němcem, jenž dřív vedl dlouhá léta fantasy časopis Pevnost. Orientují se na thrillery a detektivky, ale ty pro pestrost často prokládají společenským románem či sci-fi. Rozhovor s [Tomášem Němcem](#) pro Deník N připravil Boris Hokr.

Samotáři a lidi na okraji společnosti. To je velké téma pro spisovatele a držitele ceny Magnesia Litera, který se za nimi vydává do lesů, aby psal jejich příběhy. „Neumím se tak dobře reflektovat jako to umí oni, ale rozhodně mám blíž k přírodě a **svým způsobem mám i blíž k sobě**,“ odpovídá autor a novinář [Aleš Palán](#) na otázku Terezy Kostkové, co mu podobná setkání dala.

Když se zrovna v německých Brémách nevěnuje přípravám svých **dvou festivalů** – literárního globale a českého So macht man Frühling –, zasedá [Libuše Černá](#) ve městě v radě pro integraci, případně v porotách nejrůznějších soutěží. Občas si odskočí do Čech na chalupu do Poříčí, anebo do Prahy na rozhovor, aby vyprávěla své česko-německé Osudy.

*

„Stalo se to ve **zlatých devadesátkách**, v době, kdy se v ulicích Brna v tehdy ještě nerozpadnutém Československu dalo spatřit neviditelné a slyšet neslyšitelné...“ píše ve svém sloupku nazvaném Goťák a Švýcar [Dora Kaprálová](#).

[Petr Pustoryj](#) (vlastním jménem Petr Palarčík) je knižní grafik, výtvarník, fotograf a básník. Básně publikované na webu Nedělní chvilka poezie jsou výběrem z jeho zatím poslední sbírky **Toulky loutky** vydané ve společné edici HeWer nakladatelstvími Herberk a Weles.

„Tehdy ještě žilo v Grenoblu a okolí poměrně dost lidí, kteří si na manželskou dvojici pamatovali. Dnes z nich zbyla asi jen **Annick Auzimour**, matematicka, ředitelka spolku Přátel a také nakladatelství Romarin, které neúnavně (naposledy vloni) vysílá do světa Reynkovy a Renaudové texty v češtině a francouzštině,“ zavzpomínala ve své ranní úvaze pro Vltavu [Magdalena Platzová](#).

*

A na závěr jako obvykle připojuji několik čerstvých **knižních tipů**...

Gheorghe Stroe: Rudé slunce (přel. Jirí Našinec, nakl. Havran)

Fiktivní deník dvojníka nejmenovaného vůdce národa, jenž přesvědčivě zobrazuje systém dialektiky moci v autoritativních režimech. Ovšem narozdíl od klasických děl daného žánru, jako jsou například romány Podzim patriarchy od Gabriely Garcii Márqueze, Náprava dle metody od Aleja Carpentiera či Já nejvyšší od Augusta R. Bastose, Gheorghe Stroe situaci obrací a do popředí staví diktátorova dvojníka, kterému natolik vymyli mozek, že už ani nezná svou původní identitu a nedožaduje se práva na vlastní život. Dokonce se s diktátorem osobně nikdy nesetká. Zpočátku ještě mívá náznaky prozření, když mu nějaký vnější podnět

nejasně připomene cosi z jeho osobní minulosti, postupem času se však natolik ztotožní se svým předobrazem, že se z pokorného vykonavatele příkazů sám stává ve vlastních očích důležitým hráčem na politickém kolbišti.

[Arthur Koestler, Cynthia Koestlerová: Cizinec na náměstí \(přel. Eva Poskočilová, nakl. Academia\)](#)

Dne 1. března 1983 byla v domě na Montpelier Square v Londýně nalezena těla Arthura Koestlera a jeho manželky Cynthie. Jemu bylo 77, jí 55 let. Byla to sebevražda. Arthur Koestler trpěl Parkinsonovou nemocí a leukémií. Cynthia, jeho třetí žena, bývalá sekretářka, se těšila naprostému zdraví, a poté co svému muži věnovala celý svůj aktivní život, obětovala se mu i ve smrti. Jejich rodinný přítel Harold Harris našel mezi písemnostmi na Koestlerově pracovním stole rukopis třetího svazku Arthurovy autobiografie. Harris byl vykonavatelem poslední vůle a rozhodl se toto dílo, které vytvořili střídavě oba manželé, připravit k vydání. Svazek pokrývá velkou část jejich společného života a odhaluje jejich výjimečný vzájemný vztah a také jejich společnou smrt.

[Anna Luňáková: Tři! \(nakl. Dauphin\)](#)

Experimentální román Tři! rozvíjí zkušenost terapeutického sezení, ve kterém se autobiografické motivy prolínají s jazykovou hrou, a do kterého úmyslně vstupuje ta, která se vyprávěním snaží znovu vynalézt sebe sama. Vzpomínky odhalované ve snaze pojmenovat jedno dospívání odráží i prostou zkušenost sídliště, chudoby, ale i dětství v druhé polovině devadesátých let na malém městě, či následný přechod do Prahy na studium filosofie, která je vším jiným než konejšivou utěšitelkou.

[Allen Ginsberg: Nejlepší hlavy mé generace \(přel. Martina Neradová, nakl. Argo\)](#)

V roce 1977, po dvaceti letech od vydání Ginsbergovy přelomové básně Kvílení a Kerouacova kultovního románu Na cestě, se Allen Ginsberg rozhodl vyučovat kurs věnovaný literárním dějinám beatnické generace. Ginsberg znal všechny zásadní postavy beatnického hnutí osobně a sám výrazně ovlivnil veřejné mínění ohledně beatnických básníků a spisovatelů; těžko by se našel komentátor či historik, který by dokázal hovořit o počátcích i vývoji beatnické scény se srovnatelnou zasvěceností. Rozumí se samo sebou, že přednášky v podání této legendární osobnosti byly okořeněné necenzurovanými postřehy a k akademické suchopárnosti měly daleko. V knize Nejlepší hlavy mé generace Ginsberg vychází především z vlastní zkušenosti, popisuje svá první setkání s Kerouacem, Burroughsem i dalšími členy beat generation a nabízí vskutku neotřelý, kritický a přitom nesmírně živý pohled na jedno z nejvýznamnějších literárních hnutí dvacátého století.

Petr Nagy

Půlnoční Noviny P. N. naleznete na webu [Literární poustevna](#) či v Poznámkách na facebookové stránce [Literární poustevna Petra Nagye](#) a případným zájemcům je budu milerád pravidelně zasílat e-mailem ve formátu PDF (pište na poselpulnoci@seznam.cz).